

Summary

Anastasia Volkova. Current practice of providing internally displaced persons with social housing and accommodation from housing funds for temporary residence.

The present article is dedicated to the current practices of providing the internally displaced persons with social housing and living premises from Funds for temporary living. The author comes to the conclusion that despite the implementation of the decentralization of power reform in Ukraine, within which the local self-government system gained more financial opportunities, the problem of extremely low housing provision for citizens in need of better living conditions continues to be one of the most pressing economic and social problems in Ukraine. It is emphasized that the issue of housing for internally displaced persons remains one of the most important for them. The article provides an in-depth analysis of the «transformation» of the Law of Ukraine “On Housing Fund for Social Purpose” taking into account contemporary socio-economic changes in the state and society. It is substantiated that the state policy should be aimed at modernization of the state housing policy by combining the efforts of the state and private capital, which will allow to build not only social housing and, for example, to lease it with further redemption, but also affordable. It is argued that currently the Law of Ukraine “On Housing Fund for Social Purpose” does not actually work and is declarative in nature, and therefore it does not fulfill its basic purpose – to ensure the constitutional right of socially vulnerable part of the population of Ukraine to receive social housing. If the abovementioned Law is not changed it will not solve the housing problems of internally displaced persons. In order to account the social housing in Ukraine, it is proposed to recognize the necessity of carrying out its inventory. The article reflects the key aspects of the practical implementation of internally displaced persons’ right to housing from the Temporary Housing Funds exclusively for internally displaced persons. The need to increase the awareness of internally displaced persons about existing housing programs and their ability to participate in these programs, including the possibility of obtaining housing from Temporary Housing Funds exclusively for internally displaced persons, was emphasized.

Key words: internally displaced persons, right to housing, realization of the right to housing, housing stock, social housing, social housing records, accommodation for temporary residence.

DOI: 10.36695/2219-5521.4.2019.39

УДК 336.279

М.Д. ГИЧУН

*Максим Дмитрович Гичун, аспірант Київського університету права НАН України**

ORCID: 0000-0003-1626-4521

БАНКРУТСТВО ДЕРЖАВНИХ ПІДПРИЄМСТВ У СВІТЛІ ЗАКОНОДАВЧИХ РЕФОРМ

Постановка проблеми. 21 жовтня 2019 р. набрав чинності Кодекс України з процедур банкрутства (далі – Кодекс) – кодифікований акт, який активно обговорювався науковцями протягом останніх півтора років, що покликаний регулювати умови та порядок відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом як юридичної особи, так і фізичної особи. Науковці поділилися на два табори – одні обстоюють думку про те, що це перший кодифікований акт щодо врегулювання неплатоспроможності (банкрутства) за всю історію незалежності України, який дасть поштовх для позитивних змін та піднесе інститут банкрутства на новий щабель, інші ж цілком справедливо вказують на прогалини, які містить Кодекс, та незворотні наслідки, що можуть настати після набрання ним чинності. Неоднозначним залишається також питання регулювання Кодексом умов та порядку відновлення платоспроможності чи визнання банкрутом державних підприємств.

Актуальність статті зумовлена набранням чинності Кодексом України з процедур банкрутства, а також тим, наскільки він покращить регулювання інституту банкрутства суб’єктів фінансово-господарських відносин, в тому числі й державних підприємств, а також мінімізує ризики зловживань та буде запобігати захопленню підприємств, закривши прогалини законодавства, які існували до набрання Кодексом чинності та вдало використовувалися «нечистими на руку» суб’єктами.

Хоча чинне законодавство й застаріло та має безліч прогалин, але воно розвивається. Прикладом є прийняття Кодексу України з процедур банкрутства, який передбачає, на думку законотворців, досить чітку та прозору процедуру банкрутства, що має високий рівень захисту боржників та кредиторів.

Адже інститут банкрутства, що зазвичай є останньою надією кредиторів, зазнає багато нарікань як від вітчизняних суб’єктів господарювання, так і від іноземних інвесторів¹. Тому комплексний аналіз правового регулювання банкрутства державних підприємств надзвичайно важливий, а його результати можуть сприяти пошуку оптимальних концептуальних основ подальшого удосконалення вітчизняного законодавства.

Аналіз основних досліджень і публікацій. Правове регулювання процедури банкрутства державних підприємств здійснюється Господарським кодексом України, Господарським процесуальним кодексом України та новим кодифікованим актом – Кодексом України з процедур банкрутства.

© М.Д. Гичун, 2019

* *Maksym Hychun, Postgraduate student of Kyiv University of Law of the NAS of Ukraine*

Питання банкрутства в Україні досліджувалися низкою вчених, зокрема такими, як: І. Бутирська, А. Бутирський, Ю. Кабенюк, Б. Поляков, С. Жуков, Д. Донець, Л. Грабован О. Титова, П. Пригуза та інші.

Формулювання цілей статті. На підставі законодавства України, що регулює процедуру банкрутства, і практики його застосування, розглянути питання банкрутства державних підприємств, а саме в частині підходів Кодексу до регламентації банкрутства державних підприємств та виявлення умов, що покращують відновлення їх платоспроможності.

Виклад основного матеріалу. Аналізуючи норми Кодексу, не можна не погодитися з думкою професора Б. Полякова, щодо дефініції «суб'єкт банкрутства» та, зокрема, що це – боржник-юрособа, крім банків і казенних підприємств, який не припинив своєї діяльності, унесений до Єдиного державного реєстру, неспроможний виконати свої неоспорені й незадоволені грошові зобов'язання, термін виконання яких уже настав².

З усього цього випливає, що відкрити провадження про банкрутство можна не тільки щодо державних підприємств, які мають стратегічне значення для країни, а й щодо будь-якого органу державної влади – міністерства, поліції, прокуратури і, звичайно, суду разом з Вищою радою правосуддя й Вищою кваліфікаційною комісією суддів³.

Крім того, для запобігання фіктивному банкрутству у Кодексі присутня ст. 90, яка дозволяє закрити провадження на будь-якій стадії. Як зазначає С. Жуков, головною новелою Кодексу, є те, що сутність та наявність неплатоспроможності аналізуються на початку справи. За старим законом неплатоспроможність доводилася лише на етапі визнання боржника банкрутом, винятком була процедура, що порушувалась за правилами ч. 5 ст. 11 Закону «Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом» за заявою самого боржника⁴.

Крім того, до Кодексу були внесені зміни Законом України «Про визнання таким, що втратив чинність, Закону України «Про перелік об'єктів права державної власності, що не підлягають приватизації», зокрема щодо процедури санації державних підприємств, а саме щодо відчуження їх нерухомого майна.

Змінами до Кодексу передбачено, що у справах про банкрутство державних підприємств, у тому числі казенних підприємств, або акціонерних товариств, у статутному капіталі яких частка державної власності перевищує 50 відсотків, не застосовуються судова процедура санації, крім тих, що задіяні у виконанні державного оборонного замовлення, виробництві, розробленні, модернізації, ремонті, обслуговуванні озброєння та військової техніки, та судова процедура ліквідації, крім тих, що ліквідуються за рішенням власника протягом трьох років з дня набрання чинності цим Законом. Під час процедури санації нерухоме майно таких підприємств може бути відчужене лише у випадках, передбачених планом санації, погодженим з органом (суб'єктом), уповноваженим управляти державним майном⁵.

Як слушно вказує І. Бутирська, на практиці існує чимало державних підприємств із великими боргами, але в силу включення таких боржників до переліку підприємств, що не підлягають приватизації, з ними по суті нічого не можна зробити, оскільки після процедури розпорядження майном застосування санації і ліквідації не допускається, а мирова угода укладається вкрай рідко. У результаті численні вимоги кредиторів таких підприємств так і залишаються незадоволеними⁶.

Не відбулося змін у Кодексі, порівняно із Законом України «Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом» (далі – Закон про банкрутство) в частині проведення аналізу фінансово-господарського стану державних підприємств. Так, проведенням аналізу фінансово-господарського стану державних підприємств щодо наявності ознак фіктивного банкрутства, доведення до банкрутства, приховування стійкої фінансової неспроможності, незаконних дій у разі банкрутства наділений Державний орган з питань банкрутства.

Крім того, джерела фінансування та порядок і умови їх здійснення у процедурі санації державних підприємств до порушення справи про банкрутство залишилися без змін. Що ж стосується попереднього погодження з органом, уповноваженим управляти державним майном плану санації, то й це положення Кодексу перегукуються із Законом про банкрутство.

Так, проведення санації можливо, по-перше, як за рахунок коштів державного бюджету, а по-друге, за рахунок інших джерел фінансування, хоча якщо фінансування санації відбувається за другим способом, то її проведення відбувається за погодженням із суб'єктом управління об'єктами державної власності, порядком такого погодження встановлюється Кабміном. Коли ж боржник звернувся із заявою про відкриття провадження, то це не є підставою для припинення повноважень суб'єкта уповноваженого управляти майном боржника. Крім того, ще й суд залучає представників останнього до участі у справі про банкрутство, які в свою чергу можуть брати участь, тільки з правом дорадчого голосу, у зборах кредиторів та роботі комітету кредиторів.

Також, згідно з Кодексом, під час розгляду плану санації передбачається поділ конкурсних кредиторів на класи, тобто кредитори, які входять до тієї чи іншої черги, формують окремий клас кредиторів. Тоді як Закон передбачав поділ кредиторів, під час розгляду плану санації на окремі категорії і залежно від виду вимог та наявності (відсутності) забезпечення вимог.

У свою чергу, згідно з Кодексом, кредитор, вимоги якого підлягають включенню до двох і більше черг, підлягає включенню відповідно до двох і більше класів кредиторів.

Що ж до заходів, які може передбачати план санації, то тут порівняно із Законом відбулися не зміни, а, скоріше, доповнення. Так, Кодекс, порівняно із заходами, які були передбачені ст. 29 Закону, ще містить:

- задоволення вимог кредиторів в інший спосіб, що не суперечить цьому Кодексу;
- виконання зобов'язання боржника третіми особами;
- одержання позик та кредитів, придбання товарів у кредит.

Суттєві зміни відбулися у строках процедури санації. Так, раніше Законом про банкрутство передбачався строк санації терміном у шість місяців з можливим продовженням до дванадцяти місяців, тоді як Кодекс не передбачає окремих строків, для того щоб учасники розробили та погодили план санації. Усе це вони повинні зробити під час процедури розпорядження майном, інакше тоді суд переходить до процедури ліквідації. При тому, якщо план санації погоджено і відкрито процедуру санації, Кодекс не обмежує часом її тривалість, що є неоднозначним та суперечливим аспектом у відновленні платоспроможності боржника, оскільки це може носити безкінечний характер і мати ознаки законного рейдерства, адже інші особи користуватимуться майном боржника невизначений термін.

Відбулися зміни і в переліку судових процедур, які застосовуються до боржника. Так, чинний Кодекс скоротив судові процедури, виключивши з них мирову угоду. Тобто можна говорити про те, що процедура санації поглинула інститут мирової угоди. І це не виправдано, оскільки результатом затвердження господарським судом мирової угоди було закриття провадження, а тепер санація, тим паче не обмежена часом згідно з Кодексом, не завжди може використовуватися на благо боржника.

Вніс Кодекс зміни і щодо арбітражного керуючого. Так, погоджуємося з думкою Д. Донця щодо арбітражного керуючого, згідно з якою якщо раніше відсторонити його міг тільки суд, то тепер таку можливість отримав комітет кредиторів. Таке нововведення можна вважати мінусом: ступінь незалежності керуючого помітно зменшується, і більш переконливі кредитори зможуть повернути справу у вигідне для себе русло⁷.

Крім того, відступив Кодекс і від тієї позиції, яка передбачалася Законом про банкрутство на рахунок поруки, як засобу запобігання банкрутства державних підприємств. Тобто Закон про банкрутство чітко передбачав поручителів (Кабінет Міністрів України, Рада міністрів Автономної Республіки Крим або органами місцевого самоврядування) та регламентував порядок, який визначався ч. 9–13 ст. 85 цього Закону про банкрутство, тоді як Кодекс не обмежується колом поручителів державних підприємств.

Кодексом взагалі не врегульовано питання банкрутства підприємств, у тому числі й державних, які знаходяться на тимчасово окупованих територіях Криму та Донбасу. Цілком підтримуємо думку Ю. Кабенюк про те, що «необхідно запровадити таке поняття, як «зупинене банкрутство». Це означає, що провадження у справах про банкрутство щодо боржників, які знаходяться на тимчасово окупованих територіях, підлягає зупиненню господарським судом, в провадженні якого перебуває відповідна справа про банкрутство, до припинення окупації та повернення таких територій під контроль України. Ці провадження зупиняються на підставі ухвали господарського суду в кожній справі окремо⁸.

Важко не погодитися з думкою Л. Грабован про те, що «норми Кодексу дозволяють дійти висновків про зменшення впливу та участі органу уповноваженого управляти державним майном у справах про банкрутство державних підприємств. Так, виключені положення: про обов'язковість погодження переліків ліквідаційної маси вказаними органами та неможливості продажу майна в ліквідаційній процедурі без такого погодження; щодо призначення членів ліквідаційної комісії та відповідно включення органу уповноваженого управляти державним майном до ліквідаційної комісії; щодо схвалення звіту ліквідатора власником майна (органом уповноваженого управляти державним майном) боржника державного підприємства. Вказані положення, безперечно, захищатимуть права кредиторів на задоволення їх вимог. Однак у ч. 6 ст. 51 Кодексу зазначено про обов'язок органу уповноваженого управляти майном боржника погоджувати план санації у справах про банкрутство державних підприємств, без встановлення строку та наслідків не виконання такого обов'язку. Зазначимо, що план санації потрібно розробити та подати на затвердження суду у процедурі розпорядження майном боржника (170 днів), а практика розгляду справ про банкрутство свідчить про наявність проблеми невиконання цими органами своїх обов'язків з розгляду плану санації у розумні строки⁹.

Як зазначає О. Титова, суттєві новації у правовому регулюванні відносин банкрутства, які відбулися останнім часом в Україні, потребують продовження досліджень у цій сфері, у тому числі щодо державних підприємств і підприємств з державною часткою власності¹⁰.

Крім того, потрібно врахувати досвід і всі недоліки попереднього законодавчого акта, який регулював процедуру банкрутства, зокрема все те, що стосується процедури санації, адже процедура санації може застосовуватися як спосіб отримання контролю над інвестиційно привабливими підприємствами. Так, зокрема, недосконалість процедури контролю над арбітражними керуючими (розпорядниками майна, ліквідаторами) призводить до значної кількості зловживань¹¹.

Висновки. Виходячи з вищезазначеного, можна констатувати, що з прийняттям Кодексу процедури банкрутства зазнали значних змін. Звісно, не можна говорити про виключний позитивний вплив Кодексу на процедуру банкрутства державних підприємств та покращення умов для відновлення їх платоспроможності. Першочергово потрібно внести зміни та доповнення до Кодексу в частині заборони відкриття провадження про банкрутство щодо органів державної влади, унеможлививши зловживання в цьому аспекті. Потребує врегулювання належним чином процедура санації, зокрема її тривалість. Це буде сприяти запобіганню захопленню підприємств на законних підставах. Очевидною є необхідність врегулювання питання банкрутства підприємств, які знаходяться на окупованих територіях Криму та частинах Донецької та Луганської областей. Кодекс потребує подальшого удосконалення в цій частині, а теоретико-наукові напрацювання сприятимуть формуванню найбільш оптимальних механізмів правового регулювання процедури банкрут-

ства. Адже господарське законодавство сьогодні є однією з найдинамічніших галузей права в Україні і в світі.

¹ Бутирський А.А. Концепція удосконалення законодавства про неспроможність. URL: https://drive.google.com/file/d/1nOkLIH_iw_7Xv1KrD4GFKiuOkIQS43UR/view (дата звернення: 28.12.2019 р.)

² Поляков Б.М.: Банкрутство та реструктуризація. URL: https://jurliga.ligazakon.net/ua/analytics/186873_khto-borzchnikom-za-kodeksom-z-protседur-bankrutstva-dumka-sudd (дата звернення: 27.11.2019 р.)

³ Поляков Б.М.: Казус потенційної ліквідації. URL: https://zib.com.ua/ua/138072-za_kzpb_mozhna_zrobiti_bankrutom_bud-yakiy_derzhavniy_organ_.html (дата звернення: 27.12.2019).

⁴ Жуков С. КзПБ – це кодекс великих можливостей, проте це і тест на зловживання правами. URL: https://zib.com.ua/ua/139958-kzpb_ce_kodeks_velikih_mozhливостей_protse_test_i_na_zlov.html (дата звернення: 24.12.2019).

⁵ Про визнання таким, що втратив чинність, Закону України «Про перелік об'єктів права державної власності, що не підлягають приватизації»: Закон України в редакції від 02.10.2019 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/145-20> (дата звернення: 30.11.2019).

⁶ Бутирська І.А. Правовий статус учасників справи про банкрутство: монографія. Чернівці: Технодрук, 2017. С. 96.

⁷ Донець Д. Новий кодекс про банкрутство запрацював: що він змінює для власників, топменеджерів і фізосіб. URL: <https://www.epravda.com.ua/publications/2019/10/24/652903/> (дата звернення – 15.12.2019 р.)

⁸ Кабенюк Ю.В. Правове регулювання арбітражного управління в процедурі банкрутства в Україні. URL: http://www.iepd.kiev.ua/wp-content/uploads/2019/01/%D0%9A%D0%B0%D0%B1%D0%B5%D0%BD%D0%BE%D0%BA_%D0%94%D0%B8%D1%81%D0%B5%D1%80%D1%82%D0%B0%D1%86%D1%96%D1%8F.pdf (дата звернення: 18.12.2019 р.)

⁹ Грабован Л.І. Правовий статус кредиторів у Кодексі України з процедур банкрутства. URL: <https://od.arbitr.gov.ua/sud5017/pres-centr/general/831057/> (дата звернення: 22.12.2019).

¹⁰ Титова О.В. До питання про банкрутство державних підприємств та підприємств з державної часткою власності. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pchdu_2013_1_16/ (дата звернення: 22.12.2019).

¹¹ Пригуза П.Д. Доктрина права неплатоспроможності – чи потрібна вона Україні. URL: <https://ks.arbitr.gov.ua/sud5024/8/8/744/> (дата звернення: 22.12.2019).

References:

Butyrska, I.A. (2017). Pravovyi status uchashnykiv spravy pro bankrutstvo: monohrafiia. Chernivtsi: Tekhnodruk [in Ukrainian].

Butyrskiy, A.A. (2019). Kontseptsiia udoskonalennia zakonodavstva pro nespromozhnist. URL: https://drive.google.com/file/d/1nOkLIH_iw_7Xv1KrD4GFKiuOkIQS43UR/view [in Ukrainian].

Hrabovan, L.I. (2019). Pravovyi status kredytoriv u Kodeksi Ukrainy z protsedur bankrutstva. URL: <https://od.arbitr.gov.ua/sud5017/pres-centr/general/831057/> [in Ukrainian].

Donets, D. (2019). Novyi kodeks pro bankrutstvo zapratsiuuv: shcho vin zminiuie dlia vlasnykiv, topmenedzheriv i fizosib. URL: <https://www.epravda.com.ua/publications/2019/10/24/652903/> [in Ukrainian].

Zhukov, S. (2019). KzPB – tse kodeks velykykh mozhlyvostey, prote tse i test na zlovzhyvannia pravamy. URL: https://zib.com.ua/ua/139958-kzpb_ce_kodeks_velikih_mozhливостей_protse_test_i_na_zlov.html [in Ukrainian].

Kabenok, Yu.V. (2019). Pravove rehuliuвання arbitrazhnoho upravlinnia v protseduri bankrutstva v Ukraini. URL: http://www.iepd.kiev.ua/wp-content/uploads/2019/01/%D0%9A%D0%B0%D0%B1%D0%B5%D0%BD%D0%BE%D0%BA_%D0%94%D0%B8%D1%81%D0%B5%D1%80%D1%82%D0%B0%D1%86%D1%96%D1%8F.pdf [in Ukrainian].

Poliakov, B.M. (2019). Bankrutstvo ta pestpuktupyatsiia. URL: https://jurliga.ligazakon.net/ua/analytics/186873_khto-borzchnikom-za-kodeksom-z-protседur-bankrutstva-dumka-sudd [in Ukrainian].

Poliakov, B.M. (2019). Kazus potentsiinoi likvidatsii. URL: https://zib.com.ua/ua/138072-za_kzpb_mozhna_zrobiti_bankrutom_bud-yakiy_derzhavniy_organ_.html [in Ukrainian].

Pryhuza, P.D. (2019). Doktryna prava neplatospromozhnosti – chy potribna vona Ukraini. URL: <https://ks.arbitr.gov.ua/sud5024/8/8/744/> [in Ukrainian].

Pro vyznannia takym, shcho vtratyv chynnist, Zakonu Ukrainy “Pro perelik ob'ektiv prava derzhavnoi vlasnosti, shcho ne pidliahaiut pryvatyzatsii”: Zakon Ukrainy v redaktsii vid 02.10.2019 r. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/145-20> [in Ukrainian].

Tytova, O.V. (2013). Do pytannia pro bankrutstvo derzhavnykh pidpriemstv ta pidpriemstv z derzhavnoi chastkoiu vlasnosti. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pchdu_2013_1_16/ [in Ukrainian].

Резюме

Гичун М.Д. Банкрутство державних підприємств у світлі законодавчих реформ.

Стаття присвячена дослідженню банкрутства державних підприємств після набрання чинності Кодексом України з процедур банкрутства. Проведено аналіз національного законодавства в частині банкрутства державних підприємств, а також практики його застосування, розглянуто питання банкрутства державних підприємств, а саме в частині підходів Кодексу до врегулювання банкрутства державних підприємств та щодо виявлення умов, які покращують відновлення їх платоспроможності. Досліджено деякі аспекти Кодексу України з процедур банкрутства, що мають як позитивні, так і негативні риси.

Ключові слова: банкрутство, банкрутство державних підприємств, Кодекс України з процедур банкрутства.

Резюме

Гичун М.Д. Банкрутство государственных предприятий в свете законодательных реформ.

Статья посвящена исследованию банкрутства государственных предприятий, после вступления в силу Кодекса Украины из процедур банкрутства. Проведен анализ национального законодательства в части банкрутства государственных предприятий, а также практики его применения, рассмотрены вопросы банкрутства государственных предприятий, а именно в части подходов Кодекса к урегулированию банкрутства государственных предприятий и по выявлению условий, улучшают восста-

новление их платежеспособности. Исследованы некоторые аспекты Кодекса Украины из процедур банкротства, которые имеют как положительные, так и отрицательные черты.

Ключевые слова: банкротство, банкротство государственных предприятий, Кодекс Украины из процедур банкротства.

Summary

Maksym Hychun. Bankruptcy of state-owned enterprises in the light of legislative reforms.

The article is devoted to the investigation of bankruptcy of state-owned enterprises, in particular after the Bankruptcy Code of Ukraine came into force on October 21, 2019.

The opinions of scientists and their different points of view are presented, in particular that some insist that it is the first codified act on the settlement of insolvency (bankruptcy) in the whole history of Ukraine's independence, which will give impetus for positive changes and raise the bankruptcy institute. Scientists - quite rightly point to the gaps contained in the Bankruptcy Code of Ukraine and the irreversible consequences that can occur after it enters into force. The analysis of the national legislation in the part of bankruptcy of state-owned enterprises, as well as the practice of its application, considered the issues of bankruptcy of state-owned enterprises, namely in terms of approaches of the Bankruptcy Code of Ukraine to the bankruptcy of state-owned enterprises and the identification of conditions that improve them. Some aspects of the Bankruptcy Code of Ukraine, which have both positive and negative features, are investigated. The article states that the positive influence of the Bankruptcy Code of Ukraine on bankruptcy of state-owned enterprises and improvement of conditions for restoration of their solvency cannot be clearly stated. First and foremost, it is essential to amend the Bankruptcy Code of Ukraine as part of the opening of bankruptcy proceedings against public authorities, preventing abuse in this aspect, and to fully regulate the rehabilitation procedure, in particular regarding its duration, so as to prevent the enterprise from being captured. legal grounds, as well as to regulate the bankruptcy of enterprises located in the occupied territories of Crimea and parts of Donetsk and Luhansk regions. Bankruptcy Code of Ukraine needs further improvement in this part, and theoretical and scientific developments will give impetus for the further development of the bankruptcy institute.

Key words: bankruptcy, bankruptcy of state-owned enterprises, Bankruptcy Code of Ukraine.

DOI: 10.36695/2219-5521.4.2019.40

УДК 340.5

Й.І. ІВАНЮК

*Йосиф Ігорович Іванюк, аспірант Львівського національного університету імені Івана Франка**

ORCID: 0000-0001-8917-8611

ВЕНЧУРНІ ФОНДИ ЯК ІНСТИТУТИ СПІЛЬНОГО ІНВЕСТУВАННЯ ЗА ЗАКОНОДАВСТВОМ УКРАЇНИ ТА ПРАВОМ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ: ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА

Постановка проблеми. Інститути спільного інвестування (далі – ІСІ), зокрема, венчурні фонди (далі – ВФ), є ваговою частиною економік країн, що розвиваються, оскільки стимулюють здійснення інвестицій фізичними і юридичними особами та відіграють суттєву роль у розвитку молодих компаній, які будують свій бізнес на основі інновацій та інноваційних технологій (стартапи). Крім цього, використання ВФ для цілей законної оптимізації оподаткування чи як фінансових посередників у складі групи компаній є дуже поширеним явищем на ринку товарів і послуг, зокрема в Україні. Діяльність ВФ в Україні в цілому побудована відповідно до європейського зразка, проте все ще залишаються певні відмінності та недосконале правове регулювання, що є проблемою в розумінні приведення законодавства України до уніфікованих нормативних актів ЄС.

Предметом даного дослідження є аналіз та порівняння ВФ як ІСІ за законодавством України та правом ЄС на основі національного законодавства України та відповідних директив ЄС. Аналогічні дослідження в Україні практично відсутні, за винятком дисертаційної роботи І.Я. Полянської¹, наукових публікацій С.В. Глібка, Д.Й. Клапатога², І. Лобас³, Ю.В. Сидоренко⁴, С.О. Свіхрова, Р.В. Счастливцевої⁵.

Метою публікації є вивчення загального правового регулювання діяльності ВФ та ІСІ в країнах ЄС, його порівняння з таким регулюванням в Україні і приведення пропозицій щодо вдосконалення зазначеного правового регулювання в Україні.

Виклад основного матеріалу.

І. Поняття і види венчурних фондів в Україні та ЄС

Спеціальним нормативно-правовим актом, що регулює діяльність ВФ, є Закон України «Про інститути спільного інвестування» від 05 липня 2012 р. № 5080-VI (далі – Закон). Так, венчурним фондом, відповідно до ч. 10 ст. 7 Закону, є недиверсифікований інститут спільного інвестування закритого типу, який здійснює виключно приватне розміщення цінних паперів інституту спільного інвестування серед юридичних та фізичних осіб.

© Й.І. Іванюк, 2019

* *Yosyf Ivanyuk, Postgraduate student of the Law Faculty of Ivan Franko National University of Lviv*